

พึงประสงค์ ตั้งแต่เรื่องเล็กๆ อย่างการแต่งกาย ไม่เรียบริ้วๆ พุดจาไม่ไพเราะ ไม่มีระเบียบวินัย ไปจนถึงขั้นร้ายแรงคือการใช้ยาเสพติด

โรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยาซึ่งรับรู้สภาพปัญหาเหล่านี้มาโดยตลอด จึงน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา โดยสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ “วิชาเศรษฐกิจพอเพียง” บ่มเพาะคุณธรรม ความดีควบคู่ไปกับการฝึกทักษะชีวิตให้กับเด็กนักเรียนตามความหมายของความพอเพียง ซึ่งประกอบไปด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ภายใต้เงื่อนไขของการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมที่ต้องอาศัยความรู้และคุณธรรม

เพาะเห็ดในโรงเรือน ฐานการเลี้ยงไก่ไข่ ฐานการเลี้ยงปลา ฐานการทำพรมเช็ดเท้าจากเศษผ้า เป็นต้น ซึ่งแต่ละฐานจะใช้เวลาเรียนประมาณ 4-5 สัปดาห์ เมื่อครบตามหน่วยการเรียนรู้แล้วก็จะหมุนเวียนไปเรียนฐานอื่นต่อไป ดังนั้นใน 1 ปีการศึกษา นักเรียนแต่ละห้องจะได้เรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ในหลักสูตรวิชาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกัน 8 ฐาน และเมื่อครบ 3 ปี นักเรียนทุกคนก็จะได้เรียนครบทั้ง 24 ฐาน

อาจารย์เอกชัย จันมนตรี ครูผู้ดูแลฐานกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเศรษฐกิจพอเพียงเล่าว่า “ชุมชนนี้ เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ทำ

ฐานการเรียนรู้เพื่อชีวิต วิชาเศรษฐกิจพอเพียง

ในคาบเรียนสุดท้ายของวันพฤหัสบดี นักเรียนโรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา ตั้งแต่ชั้น ม.1 - ม.6 รวม 24 ห้องเรียน จะแยกย้ายกันไปเรียนรู้ที่ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 24 ฐาน ซึ่งแต่ละฐานจะมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างหลากหลายกันไป เช่น ฐานธนาคารขยะ ฐานการปลูกมะนาวในท่อซีเมนต์ ฐานปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ ฐานการ

อาชีพเกษตร แต่ปัญหาใหญ่ของชุมชนก็คือที่ดินทำกินมีไม่เพียงพอ โรงเรียนจึงมีแนวคิด ว่า ในเมื่อเรามีที่ดินจำกัด ทำอย่างไรเราจึงจะมีรายได้ไม่จำกัด เลยนำรูปแบบของเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่มาทดลองทำในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเป็นตัวอย่างให้กับชาวบ้าน ในการบริหารจัดการพื้นที่ที่มีอยู่น้อยให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้หลักการของเรา คือ กินอิ่ม นอนอุ่น ทุนมี หนี้หมด...”

เก็บเกี่ยวผลผลิต และเมื่อเสร็จสิ้นฤดูกาลทำนาแล้วก็จะปลูกพืชอื่นๆ ทดแทน เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง หมุนเวียนไปเรื่อยๆ

นอกจากนี้ยังมีกล้วย มะละกอ ชะอม ที่ปลูกไว้ตามริมรั้ว ซึ่งให้ผลผลิตตลอดทั้งปี มีมะนาวที่ปลูกไว้ในท่อซีเมนต์ สามารถบังคับให้ออกผลในฤดูแล้งซึ่งเป็นฤดูที่มะนาวมีราคาแพงได้ อีกทั้งยังมีการเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ไข่ เป็ดไข่ กบ หมูป่า ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ทำให้เด็กๆ ได้เรียนรู้การหารายได้ให้ได้ตลอดทั้งปี ซึ่งแม้จะมีพื้นที่เพียง 1 ไร่ ก็สามารถมีรายได้นับแสน หากรู้จักการบริหารจัดการพื้นที่ขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพนั่นเอง

“เป้าหมายหลักก็คือการเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนทัศนคติ ให้เขาเห็นประโยชน์ของพื้นที่ที่เขาได้อยู่ แม้จะมีน้อยแต่สามารถทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนได้ ทำให้เขาเกิดความรักพื้นที่ของตนเอง และไม่ละทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิด ซึ่งตรงนี้โรงเรียนสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนและผู้ปกครองได้ ซึ่งตอนนี้ก็มีโครงการขยายผลสู่ชุมชน มีการจัดอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการทำเกษตรผสมผสานให้กับผู้ปกครองที่สนใจ และมีหลายรายที่นำไปใช้จริง สามารถหารายได้เลี้ยงครอบครัวโดยไม่ต้องอพยพไปเป็นแรงงานรับจ้างที่อื่น” อาจารย์เอกชัย กล่าวเสริม

“ทั้ง 24 ฐานที่เด็กๆ ได้เรียนรู้ เป็นทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะอาชีพเกษตรมีทั้งการปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ทำนา ซึ่งในฐานกิจกรรม ‘นา 1 ไร่ รายได้ 1 แสน’ จะเป็นการนำองค์ความรู้ต่างๆ ที่เด็กๆ ได้เรียนรู้มาปฏิบัติจริงในพื้นที่ของโรงเรียน ดังนั้นฐานนี้จึงเป็นฐานกิจกรรมหลักที่เด็กทุกคนจะต้องผ่านไปให้ได้”

นา 1 ไร่ รายได้ 1 แสน

พื้นที่ส่วนหนึ่งของโรงเรียนถูกปรับเปลี่ยนเป็นแปลงเกษตรผสมผสานที่เต็มไปด้วยกิจกรรมอันหลากหลาย โดยเฉพาะการปลูกข้าวนาปีสำหรับเด็กๆ จะได้เรียนรู้จนครบทุกขั้นตอน ตั้งแต่การหว่านดำไปจนกระทั่ง

เรียนรู้คุณธรรมจากการทำงาน

นอกจากการฝึกทักษะอาชีพและทักษะชีวิตให้กับนักเรียนแล้ว จุดประสงค์สำคัญของการพัฒนาคุณธรรมความดีผ่านกิจกรรมการเรียนรู้วิถีเศรษฐกิจพอเพียง คือการปลูกฝัง

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ อันได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเด็กๆ ให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข สุขภาพ เป็นพลเมืองดีของสังคมอย่างมีคุณภาพ ตามนโยบายค่านิยมไทย 12 ประการ

อาจารย์สมพรเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่า “เด็กๆ มีความสุข สนุกสนาน เวลาที่เขทำงานร่วมกันเขาจะเกิดความสามัคคี เวลาที่เขาเหนื่อย เขาจะเห็นอกเห็นใจกัน จากเด็กที่เคยทะเลาะวิวาท ตีกัน ตอนนี้ไม่มีเลย นอกจากนี้เขายังเกิดความรับผิดชอบมากขึ้น มาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อมาเลี้ยงปลา เลี้ยงหมู ดูแลพืชผักของพวกเขา ความขยัน ความซื่อสัตย์ มีวินัย สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากการทำงาน จากการลงมือปฏิบัติจริง

การทำงานทุกอย่างล้วนต้องมีปัญหา อุปสรรคทั้งนั้น ที่สำคัญต้องมุ่งมั่น ไม่ท้อถอย ถ้าเราเห็นคุณค่าของงบประมาณที่ลงไป เราก็จะทำให้ถึงที่สุด ไม่ใช่ทำแบบไฟไหม้ฟาง ในฐานะที่เป็นผู้บริหารผมก็จะมโนนโยบายให้กับคุณครูว่า เวลาที่คิดจะทำอะไรก็แล้วแต่ ให้ทำในเชิงของการพัฒนา ไม่ใช่ทำแบบเดิมๆ ซ้ำๆ อยู่อย่างนั้น ไม่ได้อะไร ถ้าทำแล้วต้องให้เกิดประโยชน์ยาวนาน เกิดการต่อยอดได้ เงินทุกบาททุกสตางค์ที่เขาให้เราเราก็จะคุ้มค่าและมีประโยชน์อย่างแท้จริง”

นับตั้งแต่ปี 2554 ที่โรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยาได้มีการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.) เพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา พร้อม

ทั้งปลูกฝังจิตสำนึกด้านจริยธรรมให้กับเยาวชนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และในปี 2556 โรงเรียนยังได้รับการต่อยอดการสนับสนุนกิจกรรมจากศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

จนกระทั่งทุกวันนี้ โรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยาได้กลายเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม มีเครือข่ายต่างๆ ทั้งจากโรงเรียนและชุมชนมาเรียนรู้ดูงานมากมาย นับเป็นอีกแรงหนึ่งในการสานต่อพระราชปณิธาน “ความพอเพียง” และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อนำมาซึ่งประโยชน์สุขของสังคมต่อไป